Ч. 235 Пятниця 17 (29) жовтня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Вчерашнє засіданє палати послів і справа провізориї угодової. — Справа димісиї дра Катрайна і можливий его новий вибір. — Розпоряджене міністра справедливости в справі доручуваня письм судових. — Польованє „на свині" а непорозуміне царя з Вел. кн. Баденьским.)

На вчерашнім засіданю Палати послів предложив міністер скарбу др. Білїньский проект закона о управильненю платні слуг в службі державній. — Пос. Барвіньский поставив внесене, щоби петицию в справі нужди у всхідній Галичині записати до стеноґрафічного протоколу. Пос. Кайзер зажадав тогди поіменного голосованя над сим внесенем і остаточно внесене ухвалено. Опісля відбуло ся ще 13 поіменних голосовань, а коли опісля віцепрезидент Крамарж хотів закрити засіданє, поставив ще пос. Яворский внесене, щоби від нині т. є. від четверга дня 28 с. м. відбували ся що дня по два засіданя рано і вечером, і щоби на сих засіданях відбувало ся перше читанє проекту угодового з Угорщиною. Против того стали протестувати німецкі посли. — Пос. Люеґер поставив внесене, щоби Яворского поділити на дві части: 1) щоби на порядку дневнім найблизшого вечірного засіданя поставити провізорию угодову; — 2) щоби вечірні засіданя відбували ся доти, доки аж провізория угодова не буде залагоджена. — Люеґер, котрий доси був противний угоді з Угорщиною, промавляв тепер за нею. Остаточно принято внесене пос. Яворского 184 голосами против 32, а обструкционісти з німецкої лївиці вийшли підчас голосованя з салї. Лиш антисеміти і социялісти голосували против внесеня.

Майже всї партиї без виїмки жалують димісиї бувшого президента Катрайна і доказують, що она готова викликати н важну запутанину. Парлямент австрийский — кажуть — знайшов ся тепер в так запутаній ситуациї, якої ще доси нїколи не бувало. Хто тепер буде вибраний президентом, — не знати. Посол о. Ебенгох заявив в Vaterland-ї, що рішучо вибору на президента не прийме. Католицка партия народна постановила ставити знову кандидатуру пос. Катрайна і повідомила о тім більшість палати. Зачувати також, що і цїла німецка лївиця постановила віддати свої голоси на Катрайна. Питанє лиш, чи Катрайн прийме новий вибір.

Міністерство справедливости видало під днем 7 жовтня 1897 р. розпоряджене, після котрого письма судові, маючи бути доручеными сторонам, треба складати у начальників громад.

Німецка праса заінтересувала ся дуже причинами, які спонукали царя відмовити Вел. кн. Баденьскому принятя его гостини, але все-таки не викрила еї доси. Кажуть, що цар особисто не мав наміру оскорбити Вел. князя, а причина відмови лежить в непорозуміню дворів баденьского і геского. Причиною же того непорозуміня мала бути, як одні кажуть, то, що Вел. кн. Баденьский висказав ся дуже неприхильно о переходї теперішної цариці на православіє, а як кажуть другі, давнїйші пляни якогось супружества, котрі опісля розбили ся. Ще більше вражінє як відмова гостини зробило в Німеччині то, що дармштадский двір княжий у відповіди на справозданя баденьского двору сказав оголосити, що цар з князем гескими вибрали ся на польованє „на свині" (Saujagd). Праса німецка стає по стороні кн. Баденьского.

„При столику з пером в руці".

(Задля разячих похибок друкарских передруковано ще раз з послїдного числа).

Насамперед мушу тут нагадати недавну полеміку „Буковини" з „Зорею", або п. Александра Борковского з п. Осипом Маковеєм і сказати, що она менї дуже сподобала ся не лиш задля тої немаловажної обставини, що она пішла із-за наших внутрішних відносин межи двома нашими лїтератами і публицистами, межи старшим і молодшим народовцем, ба, межи професором і его учеником, але й длятого, що в нїй порушено множество живих гадок. А хоч я переконаний, що від тих гадок — як сказав п. Борковский — „анї одна коза не поросте вовною, анї один вовк не перестане їсти ягнят", то все таки гадаю, що дещо з них лишить ся у тих людий, що читали уважно згадану полеміку. А скоро они лиш трошки уміють мислити, то зможуть виробити собі, не скажу вже лїпший — бо хтось би схотїв може поставити тут питанє — але бодай о волос инший погляд на наші внутрішні відносини. А припускаю то длятого, що нїяка гадка, кинена в сьвіт, не пропадає зовсїм марно, бо гадка гадку родить і в тім лежить цїла вага обміни гадок. Се єсть правило природи, факт, котрий не потребує доказу і то спонукує мене також „серед чотирох стїн" — як сказав п. Борковский — „при столику з пером в руці" трохи „помудрувати". Читати комусь науки я не думаю; я би еї може й читав, але тогди,

---

20)

ШПІГУН.

(Повість Джемса Ф. Купера).

(Дальше.)

Лявтон заспокоїв до волї потребу природи і не було чоловіка, винявши хиба Вашінґтона і его безпосередної старшини, котрого недвоволене він брав би собі до серця. Наллявши собі ще одну склянку вина, котре дуже любив, відповів полковникови з дивною холоднокровностию:

— Вибачте, полковнику Вельмере, майор Денвуді дістав свій патент від Сполучених Держав північної Америки, а такий чоловік не єсть ворохобником. Повинен би авансувати, бо й заслугує на то, і ми би всї з цїлого серця того ему желали, а то що Ви називаєте своїм нещастем, то не знаю, що оно, хиба то, що Ви стрітились з вірджіньскою кавалериєю.

— Не будемо перечитись, пане, о пусті слова — відповів полковник гордо. — Я говорю так, як менї наказує обовязок супротив мого короля. Або хиба Ви то не називаєте нещастем для якоїсь партиї, коли она стратить свого команданта?

— Та вже-ж, що то нещастє! — сказав на то капітан і на тім урвав розмову.

— Панно Пейтон, може Ви тепер виголосите нам який тоаст? — відозвав ся пан дому, котрий хотів зробити конець тій розмові.

Панна Пейтон виголосила імя ґенерала Монроза, а лице еї покрило ся легоньким румянцем.

— Нема непевнїйшого слова, як слово нещастє — відозвав ся лїкар не зважаючи на наміри господаря. — Один уважає то за нещастє, другий як-раз щось противного. На всякий случай одно нещастє приносить з собою друге, та й цїле наше житє нещастем, бо оно дає нам нагоду попадати ся в нещастє; — а смерть єсть також нещастем, бо скорочує нам розкоші житя.

— А то велике нещастє, що наша войскова кухня не має такого вина, як отсе — докинув тут капітан Лявтон.

— Випємо на Ваше здоровлє — сказав тут пан Вартон.

Лявтон налляв собі склянку аж по самі береги і випив на скоре заключенє мира, або на живійшу війну.

— Признаю Вам рацию, капітане — заговорив лїкар — хоч не зовсїм годжу ся на Ваш провід. На мою гадку повинна би кавалерия стояти в резерві, щоби допомочи до повної побіди, а не треба еї уживати на фронті, щоби она добивала ся побіди. Преці істория учить нас, що кінпота найбільше придавала ся тогди, коли стояла в резерві.

Ся бесїда, виголошена трохи научаючим способом, стала ся знаком для панни Пейтон, котра зараз з него скористала. Встала і вийшла з дамами до сальону.

В тій хвили вийшов також і пан Вартон та его син, звиняючись перед присутними, що мусять вийти, бо похорон близького сусїда вимагає того, щоби они на нїм були.

Ледви що дами вийшли, як лїкар вийняв циґаро і встромив собі его по свому в правий кутик рота.

— Коли що може дати якусь пільгу раненому і плїнникови, — відозвав ся полковник Вельмере, — то мусить тим бути щастє, що єсть ся в товаристві сих дам!

Симпатия і доброта мають великий вплив на людскі нерви — відповів лїкар, стручуючи малим пальцем попіл зі свого циґара — а моральні і фізичні чувства стоять в тїсній звязи з собою. Але коли яка курация має ся довершити, — коли натура має осягнути знову свій здоровий стан, то потреба тогди ще чогось більше як самого впливу любої симпатиї, в таких случаях треба конче, щоби сьвітло —

Бесїдник і капітан глянули тут собі в очи і перший з них замовк. Потягнувши кілька разів з циґара, старав ся він докінчити реченє.

— В таких случаях, знанє, яке виходить із сьвітла —

— Що Ви сказали? — спитав полковник, приложивши свою склянку до губ.

— Я хотів сказати — говорив Сайтґрівс обернувшись плечима до Лявтона, — що пуд-

як би я знав, що хтось хоче учити ся; але доки не маю певности того, то й не хочу читати. А коли хочу помудрувати, то лиш длятого, що — як кажу — гадка гадку родить а гадки в згаданій полеміцї зродили й в менї гадки, та мене зібрала охота о них поговорити. А вже-ж годї мовчати, коли бере охота і єсть можність помудрувати — не потребую того бояти ся, що якийсь професор запише менї за то злу ноту в катальоґ.

Але щоби не здавало ся, що я може — нї з сего, нї з того — заводжу з кимсь полеміку, то мушу з гори сказати, що то менї анї не при думцї. От по просту сподобались менї деякі гадки в згаданій полеміцї, пригожі до мудрованя, то і захотїлось менї о них помудрувати.

У Русинів незгода річ конечна?

„Незгода бувала все; бо де-ж еї не буває? А що-ж у Русинів вона річ конечна; ми без неї і жити й дихати не годні". — Так каже п. Борковский. Він то каже очевидно іронїчно, але все-таки длятого, що уважає то за факт, годить ся з ним яко з конечним злом, котрого годї позбути ся, тим більше, що то зло всюди буває, не лиш у нас.

Ну, то правда; незгода єсть і мусить бути, бо скоро би еї не було, то і не булоби згоди, так само, як не може бути правди без неправди, сьвітла без темноти. Коли ж так, то по правдї нема чого так дуже на незгоду нарікати, анї також самим еї пуджати ся, або других нею пуджати.

А все-ж таки видимо, що у всїх людий, які би они не були, чи на високім, чи на низькім степени культури і цивілїзациї, ідеальним бажанем єсть доходити н. пр. до правди. Кажемо — ідеальним, бо єсть щось в нас, чого ми не можемо поняти і зрозуміти, а що заєдно говорить нам: правда єсть лїпша від неправди і до неї треба стреміти. То само, що о правдї, можна сказати і о згодї, бо она вяже ся так само тїсно з правдою, як незгода з неправдою. Так само як о незгодї, можна би сказати і о неправдї: она бувала все; бо де-ж еї не буває? Але мимо того нїхто не поважив би ся сказати, що неправда в якійсь суспільности, в якімсь народї, єсть конечна, що без неї і дихати не можна. Се значилоби хиба виставити тій суспільности, тому народови пашпорт на тамтой сьвіт, задекретувати его на загибель.

То само, що о неправдї, можна сказати і о незгодї, бо з незгодою іде в парі і неправда; і незгода може для якоїсь суспільности, для якогось народу стати ся небезпечним лихом так само як неправда. Ба, але бо незгода так само як неправда лежить в природї людскої натури, значить ся, годї еї зовсїм позбути ся. Отже який тут вихід? — Це в тім зло, що єсть незгода, але в тім, що єсть за мале стремлене до згоди. З тої точки погляду годї не признати правди п. Борковскому, що у Русинів незгода єсть річ конечна, що ми без неї і жити й дихати не годні. Цїкава річ придивити ся, чи то дїйсно так єсть, чи лиш так здає ся і яка одному і другому причина.

Характеристичним для нашої суспільности, для нашого народу єсть то, що у нас здавен давна нарікає ся на незгоду. Вже півець „Слова о полку Ігоря" нарікав на ню так само, як ми нинї, значить ся, що хиба наша суспільнісь ще з того часу аж до нинї не поправила ся, що незгода лежить вже в натурі нашої суспільности, нашого народу.

Незгода в цїлій суспільности, в цїлім народї може відносити ся очевидно лиш до висших цїлий, до більших загальних задач народу, але скоро она стає ся характеристикою суспільности або народу, то очевидно мусить сягати глубше, мусить доходити до одиниць тої суспільности, того народу. Коли приймемо незгоду за характеристику нашого народу, то очевидно мусимо сказати, що кождий Русин єсть вже згори чоловіком незгідливим, а з того виходить і незгода в цїлім народї. Того однакож не можна сказати, бо то перечить і дїйстности і взагалї людскій натурі. Нема прецї і не може бути людий безвзглядно незгідливих, отже й руский нарід не може складати ся з самих незгідливих одиниць. Незгода в рускій суспільности, коли єсть дїйстно, мусить мати десь инде своє жерело, а не вже в самій натурі одиниць, поєдинчих людий.

Не треба ще й того забувати, що коли у нас бесїда о незгодї, то має ся на думцї ту часть нашої суспільности, котра верховодить, — так було здавен давна; нинї маємо на думцї нашу інтелїґенцию. То вже обмежає круг незгоди.

(Дальше буде).

Новинки.

Львів дня 28-го жовтня 1897.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила між иншими на засїданю з дня 25 го с. м.: 1) Затвердити іменоване о. Марк. Хмури, римо-кат. пароха в Белзї на духовного члена до ц. к. окружної ради шкільної в Сокали; 2) затвердити вибори ґр. Кар. Дідушицкого і о. Петра Шанковского на відпоручників ради повітової до ц. к. окружної ради шкільної в Стрию; 3) затвердити вибори на представителїв учительства: Людв. Скорецкого управителя народної школи в Качанівцї до ц. к. ради шкільної окружної в Скалатї, Ів. Рампали учителя народної школи в Яблінцї нижній до ц. к. окружної ради шкільної в Турцї. Володисл. Кшиштофовича учителя народної школи в Цапівцях до ц. к. окружної ради шкільної в Заліщиках; 4) затвердити в учительстві в школах середних учителїв: Ів. Тральку і Войт. Гжегожевича в ґімназиї в Стрию; 5) іменувати учителями народних шкіл: Володисл. Кшиштофовича учителем 1-кл. школи народної в Дзвинячи, Йос. Андиґульску учителькою 1-кл. школи в Торговици, Цец. Бильвин управителькою 2 кл. школи в Вільхівци, Стан. Міку управителькою 2-кл. школи в Глиньску; 6) зорґанїзувати 1-кл. школу народну на передмістю Котиківка в Городенцї від 1-го вересня 1898; 7) перемінити 2-кл. школу народну в Сасові на 4-кл. від 1-го вересня 1898; 8) установити посади окремих катихитів римо- і греко-кат. обряду для пятиклясових шкіл мужескої і женьскої в Комарнї.

— **З філїї „Просьвіти" в Тернополи:** Пригадує ся отсим Р. Т. членам, що загальні збори філїї відбудуть ся, як оголошено було, дня 1 н. ст. падолиста с. р. о годинї $1\frac{1}{2}$ пополудни в сали ремісничого товариства „Ґвязда". На сї збори упрошено з відчитом улюбленого нашого писателя др. Андрія Чайковского, адвоката з Бережан. Зі сторони головного виділу „Просьвіти" призначений на сї збори п. Василь Король, учитель господарства, добре нам звістний із своїх цїнних викладів при торічній обїздцї наших читалень. Перед полуднем о годинї 10 ій відправить ся в середній церкві богослуженє на інтенцию товариства і парастас за покійних членів. Порядок дневний зборів остає той сам, який був оголошений первісно. Подаючи це раз повисшу пригадку о зборах тутешної філїї „Просьвіти" до прилюдної відомости, о численну участь просить — *Видїл.*

— **З причини неурожаю бараболь** в многих околицях Галичини віднесло ся галицке товариство рільниче до Міністерства зелїзниць і до дирекций зелїзниць у Львові і в Станїславові, аби для транспорту бараболь обнижено цїну оплати від перевозу.

— **До народних шкіл** у Львові ходить сего року 5.092 хлопцїв і 6058 дївчат, разом 11.150 дїтий.

— **Пригода на зелїзници.** Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові оповіщує: На локальній зелїзници Ярослав-Сокаль наїхав мішаний поїзд ч. 951 дня 25-го с. м. в наслїдок густої мраки на переїздї між стациями Кристинополь-Сокаль на задну часть селяньского воза і розбив его. Двоє людий, що були на возї, потерпіли легкі скалїченя.

— **Нещастна пригода в церкві.** З Тамбова, в Росиї, телеграфують, що в селї Хмелеві, в повітї козловскім, в часї богослуженя в церкви роздав ся крик: „горить!" В наслїдок того настав такий переполох, що люди почали як шалені товпити ся в дверех, при чім погибло на місцї 54 осіб, а 80 тяжко покалїчило ся.

дінґом [1]) з хлїба не можна направити зломаної руки!

— Тим гірше! — відозвав ся капітан знову. — Коли би люди таких страв не їли, то вже не знаю до чого би їх можна ужити!

— Чей позволите, пане полковнику, що я зверну ся до Вас, яко до образованого чоловіка — сказав доктор. — Ви чей мусїли то добачити, в який страшний спосіб потерпіли ваші вояки від войска отсего пана; що кілько разів котрийсь з них рубнув шаблею, то й зараз скінчило ся одно людске житє та не осталась нїяка надія на яку небудь наукову поміч; що роблено широкі рани, котрим навіть штука практиків з найбільшим досьвідом не могла дати ради. Словом, пане, звертаю ся до Вас, щоби Вас поспитати, чи Ваш відділ не був би так само нездібний до війни, як би всїм Вашим воякам поломити н. пр. праві руки, замість порозколювати їм голови.

— То трохи дивне питанє — сказав на то Вельмере.

— Чи справа свободи через то посуне ся хоч би о один крок наперед, коли буде ся так люто з людьми поступати? — говорив лїкар дальше, не хотячи злїсти з того свого улюбленого коника, на котрім їздив через цїле своє житє.

— Я би взагалї мусїв наперед знати, що справу свободи можна в який небудь спосіб посувати наперед армією ворохобників — відповів на то полковник.

— Нї? Змилуйте-ж ся, а за що-ж ми боремо ся, як не за свободу?

— За неволю, пане, за неволю. Ставите тиранство товпи на престол добротливого монарха. А де-ж певність, що устоїть ся тота Ваша славлена свобода? Ваш конґрес з учених оповістив відозву, в котрій проголосив рівність всїх полїтичних прав —

— А вже-ж, і то зовсїм справедливо!

— Ну, коли то правда, то чому ви своїх невільників не пустите на волю?

Той арґумент, котрий всї земляки полковника уважали за найлїпшу відповідь на тисячі многозначних фактів, виголосив полковник грімким голосом.

Кождий Американець уважає ся упокореним, коли змушений боронити свою вітчину від нїби то якоїсь супротивности і несправедливости згаданих законів.

В такім случаю у него таке чувство як у того честного чоловіка, що змушений очистити ся з якогось обиджаючого підозріня, хоч знає, що его несправедливо винуватять.

Сайтґрівс мав досить здорового розуму, а коли побачив, що его так визвано, сказав:

— Ми то не називаємо свободою, що можемо мати рішаючий голос в радї, котра нами управляє; уважаємо то нещастем, щоби нами управляв король народу, що жиє на 3000 миль від нас далеко, а котрий не може мати анї одного спільного інтересу з нами, та й не хоче мати. Не хочу нїчого говорити о гнобленю, бо дитина стала повнолїтною і їй належить ся право повнолїтности. В таких случаях єсть лиш однїсенький трибунал, від котрого можна жадати прав якогось народу: то єсть сила і до неї ми тепер відкликуємо ся.

— Такі засади можуть Вам бути догідні для Ваших теперішних цїлий — сказав на то Вельмере з глумливим усьміхом — але я побоюю ся, що они як-раз противні поглядам і звичаям всїх цивілїзованих народів.

— Противно, они годять ся зі звичаями всїх народів — відповів лїкар усьміхаючись також до Лявтона, котрий з усьміхом потакував ему. А Лявтон любив дуже такі розумні розмови свого товариша, хоч і ненавидів того, що називав его лїкарскими дурницями. — Хто-ж би давав над собою панувати, коли може сам панувати? Наш розум каже нам, що кожда громада має право панувати сама у себе, доки не нарушає божих прав.

— А хиба-ж то не нарушає божих прав, коли ви держите своїх ближнїх за невільників? — спитав полковник з повагом.

Лїкар випив склянку вина, відкашляв, і розпочав відтак суперечку на ново.

[1]) Пуддінґ (у нас кажуть звичайно „будень") єсть то первістно анґлійска мучна страва, котру роблять або просто з муки і випікають у формах або з тертого хлїба, муки, розинків і т. д. та поливають румом, котрий, коли ту леґуміну подають на стіл, запалюють.

— **Нова виправа до північного бігуна.** З Християнії доносять, що керманич „Фрама“ при виправі Нанзена, Свердруп, хоче вдруге вибрати ся до північного бігуна. Норвеґске правительство відступило єму на ту ціль корабель „Фрам“ і дало ще 20.000 корон на потрібні поправки корабля. Решту коштів заплатить один норвеґский богатир. Виправа вибере ся в дорогу в червни 1898 р. В ній возьмуть участь 16 Норвезців, а зголосило ся до участи також кількох учених. Виправа обчислена на два роки, але харчу возьме „Фрам“ з собою на чотири роки. Свердруп хоче поздовж норвеґского берега Ґренляндиї дістати ся аж до того місця, де вже віч ний лїд. Там уладять ся на зиму і санками хотять дістати ся до північного кінця Ґренляндиї. Свердруп надіє ся, що зможе також подати якісь вісти про долю Андре'ого.

— **Невинно засуджений.** Цікавий процес відбуде ся небавом перед віденьским судом. В р. 1877 украв хтось челядникови Чапельці із замкненого куфра годинник і мошонку з грішми. В тій самій хатї спав з окрадженим купець В. Єго арештовано, але він лише признав, що видїв тої ночи, як якийсь незнакомий чоловік вибрав з кишенї Чапельки ключ, отворив куфер і забравши гроші, втїк через вікно. Але думаючи, що злодїй узброєний, В. не здержував его. Сему толкованю суд не дав віри і засудив В. на 8 місяців арешту. Будучи в арештї, побачив В. на подвірю иншого засудженого Рубая і казав, що пізнає в нїм того злодія. При новій карній розправі увільнили Рубая, хоч у него бачили по тій крадїжи годинник. Купець В. відсидїв вже давно кару і тепер є купцем у Видни. Аж тепер віденьский суд дістав письмо, в котрім Рубай признає ся до вини, і небавом відбуде ся процес, котрий викаже невинність купця В.

— **Самоубийство.** Михайло Кобляньский, ц. к. ад'юнкт уряду податкового в Ланьцутї, виїхавши дня 16 го с. м. без відпустки з Ланьцута, удав ся до Ряшева, а звідтам до Самбора і до Львова. Дня 20-го с. м. приїхав до Ярослава і того самого дня відобрав собі там житє вистрілом з револьвера. Причина самоубийства незвістна.

— **Огні.** В послїдних часах лучило ся в краю знов кілька значнїйших пожарів, а именно: В Розсохачи, чортківского повіта, згоріли три господарства з припасами збіжевими; шкода 12.000 зр. обезпечена. — В Пришові, сяніцкого повіта, згорів до тла паровий тартак п. Кар. Рильского з Пелнї; шкода 10.000 зр. обезпечена. — В Зубри, повіта львівского, погоріли три селяньскі загороди; шкода около 3000 зр. в части обезпечена. — В Верчанах, стрийского повіта, згоріли господарскі будинки бар. Юл. Бруницкого і 18 волів. Шкода 8000 зр. обезпечена. — В Климківцях, збаражского повіта, погоріли три загороди; шкода 6500 зр. була обезпечена на 1800 зр. — В Нетерпинцях, золочівского повіта, згоріло 5 загород; шкода около 8000 зр. в части обезпечена. — На обшарі двірскім в Милованю, товмацкого повіта, зробив огонь шкоди на 12.000 зр. — В Мистковичах, самбірского повіта, згоріло 6 селяньских загород; шкода около 5000 зр. в значній части обезпечена. — В Яричеві новім, львівского повіта, погоріло 8 господарств; шкода 3743 зр. в малій части обезпечена.

— **Сільска траґедия.** В селї Бутовицях коло Сьміхова в Чехах убив в страшний спосіб сусїд сусїда. Один з них, на імя Халюпан, залицяв ся від якогось часу до жінки муларя Сукупа, але та не хотїла его навіть на очи видїти. Остаточно жінка сказала про се свому чоловікови, а той заборонив Халюпанови переступити ворота до его обійстя. Оногди коли жінки Сукупа не було дома, явив ся Халюпан в хатї свого колишнього приятеля і убив его, штовхнувши кілька разів ножем в хребет. Коли жінка вернула, наробила крику, так, що сусїди позбігали ся. Підозрінє упало сейчас на Халюпана. Єго увязнено і відставлено до суду, де злочинник признав ся до вини. Замордований лишив двоє дїтий.

— **Катастрофа в Севастополи.** В ночи дня 9 жовтня с. р. густі хмари залягли виднокруг над містом. О годинї 11 отворили ся небесні застави і почав ляти майже через дві години сильний дощ. З сїрих оловяних хмар сиплювали на нещасне місто цїлі потоки води. В короткім часї горішна часть міста найшла ся під водою, котра з незвичайною силою ударяла на дїльниці, положені низше. Бушуючий елемент підмулив мур, що окружав притуловище для дїтий і почав вдирати ся до партерових мешкань, де були уладжені спальні. Дїтий з бідою лише уратовано і перенесено на горішні поверхи. Вода поницщила мости і унесла крамарскі буди. На улицях вода сягала до високости трех і чотирех метрів, унесла меблї, господарскі знаряди, псів, котів і дріб домовий. Зелїзнодорожний дворець заляла вода аж по перший поверх. Богато домів завалило ся під напором води. На улицях і площах потворили ся вирви, глубокі до чотирих сяжнїв. Зелїзнича шлюза знищена, не остало нї слїду. Доперва о третій годинї вода стала опадати. Зразу нїхто не вмів поняти цїлої грози нещастя. Доперва день переконав мешканців о величинї катастрофи. Дуже богато осіб втратило тої ночи цїлий свій маєток. Засоби живности, що находили ся в приватних і правительственних складах, улягли цїлковитому знищеню. Другого дня місто не мало цїлком хлїба. Цїни продуктів для поживи підскочили о 300% в гору.

— **Хіньский Соломон.** Перед трема роками жила в Нанкинї щасливо хіньска пара, але вскорі розлучили їх, бо чоловік мусїв іти у війну против Японців. Жінка чекала довго на свого чоловіка, але коли їй стало за богато того вичікуваня, рішила, що він вже помер, і вийшла замуж за иншого Хінця. Жиє собі молода пара щасливо, — се-ж що йно медові місяцї — аж нараз являє ся перший чоловік здоров і жадає жінку для себе. На се не пристав другий чоловік, бо они побрали сь цїлком після закону. Справа прийшла перед суд. Судия рішив, що жінка має якийсь час жити цїлком окремо від обох чоловіків. За кілька тижнїв прикликав обох чоловіків і заявив їм, що жінка вмерла, отже один з них мусить заплатити кошта похорону. Перший чоловік відрік ся від всего і не хотїв о заплатї нїчого знати; за те другий чоловік приняв ся заплатити похоронні кошта. Тодї судия привів до него жінку і передав єму єї живу і здорову. Жінка дуже втїшила ся своїм другим чоловіком і разом они хвалили мудрість хіньского Соломона.

— **Померла** у Львові Тереса з Кнїгиницких Хмуровичева, жена ц. к. радника Намістництва, в 67-ім роцї житя.

Штука, наука і література.

— **„Дзвінка“ ч. 20** з дня 20 жовтня містить: Початок повістки Стеф. Пятки „Несамовитий пан“; — байку Сильв. Яричевского „Вовчий жаль“; — дальшу часть „Учених розмов Никольця з татком“ (про Мик. Костомарова) Ост. Макарушки; — байку Я. Жарка „Рябко“; — продовжене повісти Г. Мальота „Без родини“; — початок казки І. Крашевского „Дурний Матвій“; — забавку „Веселі запалки“ і розвязку сушиголовки з попереднього числа. — В сїм числї поміщено портрет Миколи Костомарова.

— **„Учителя“ ч. 20** містить: Дальшу часть працї Ант. Глодзиньского „Огород шкільний“; — статю „Справи вихованя молодїжи на XII. міжнароднім лїкарскім конґресї в Москві; — розвідку „О границях впливу учителя“; — розвідку про „Новий сьвітильний ґаз ацетилин“; — статю про „Антиалькоголїчну виставу в Бруксели“; — вісти з руского товариства педаґоґічного.

Телеграми.

Відень 28 жовтня. З компетентного жерела доносять, що вість, мов би то бувший президент Палати Катрайн в письмі до директора канцеляриї Палати послів подав причини своєї димісиї, єсть зовсїм безосновна.

Відень 28 жовтня. Нинї відбуло ся вінчанє ґр. Ванди Баденянки, доньки п. президента міністрів з ґр. Адамом Красїньским при участи многих гостий з найвисших кругів. Молоду пару повінчав свояк родини о. Баденї.

Берлин 28 жовтня. Конфлїкт царя з Вел. кн. Баденьским залагоджено взаїмною виміною листів.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

— Пане — сказав він — невільництво таке старе як сьвіт. Кождий нарід цивілїзованої Европи мав своїх бідаків, котрих гнобив та ще й нинї гнобить.

— Скажіть, винявши хиба Анґлїю! — відозвав ся на то полковник.

— Нї, пане — говорив лїкар дальше — не можу сказати, винявши хиба Анґлїю. То єї дїти, єї кораблї, єї закони, занесли перші сей поганий звичай в сї краї. На єї інституциї спадають за то проклони. Нема пяди землї, що належить до Анґлиї і де мурин може робити яку службу, щоби там не було невільництва. В Анґлиї его нема, але єї фізична сила єсть надмірна і одну часть єї мусить она задержувати в видї убогих. То само можна сказати о Франциї та майже і о всїх прочих европейских краях. Доки ми вдоволяли ся тим, що були кольоністами, доти не говорено нїчого о нашій системі невільництва; але тепер, коли ми рішили ся вибороти собі стілько свободи, скілько нам ще лишили шкідливі впливи анґлїйского панованя, то тепер нам тим докоряють, що ми завдячуємо Анґлиї. А коли тому володїтелеви удасть ся здушити нові держави, чи він своїм невільникам, своїм новим підданим дасть волю, або чи він засудить білих на то саме рабство, на котре у чорних міг через так довгий час спокійно дивити ся? Ну, то правда, що ми держимо ся ще звичаю, але й мусимо наконець знайти якийсь лїк — або витворити лихо, котре єсть ще більше як то, від котрого тепер терпимо. Певно, прийде час, коли анї одно боже сотворінє не буде загибати в тім положеню, котре не дозваляє єму признавати добротливість Сотворителя і єї величати!

Треба собі пригадати, що доктор Сайтґрівс говорив так перед многими лїтами, а Вельмере не був в силї єму того заперечити.

Коли Анґлїєць побачив, що розмова завела ся про так дражливі справи, вийшов до комнати, де були дами, і сївши собі коло Сари, знайшов приємну розривку в тім, що оповідав їй події з великопаньского сьвіта в столици.

Та й панна Пейтон слухала его радо, коли сидїла при чаю на першім місци, а Сара відвертала нераз своє червонїюче личко, коли лестиві слова єї товариша ставали за надто виразні.

Згадана повисше розмова помирила вповнї лїкаря з капітаном Лявтоном; а коли ще Сайтґрівс навідав ся до Сінґльтона, попращали ся оба з дамами і посїдали на конї один, щоби навідати ся до ранених, другий, щоби поїхати до свого войска. Але на брамі здержала їх подія, котру розкажемо в слїдуючій главі.

(Дальше буде).

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.